

ОСНОВИ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ЕМБРІОЛОГІЇ

Розвиток Щелепо-лицевої ділянки

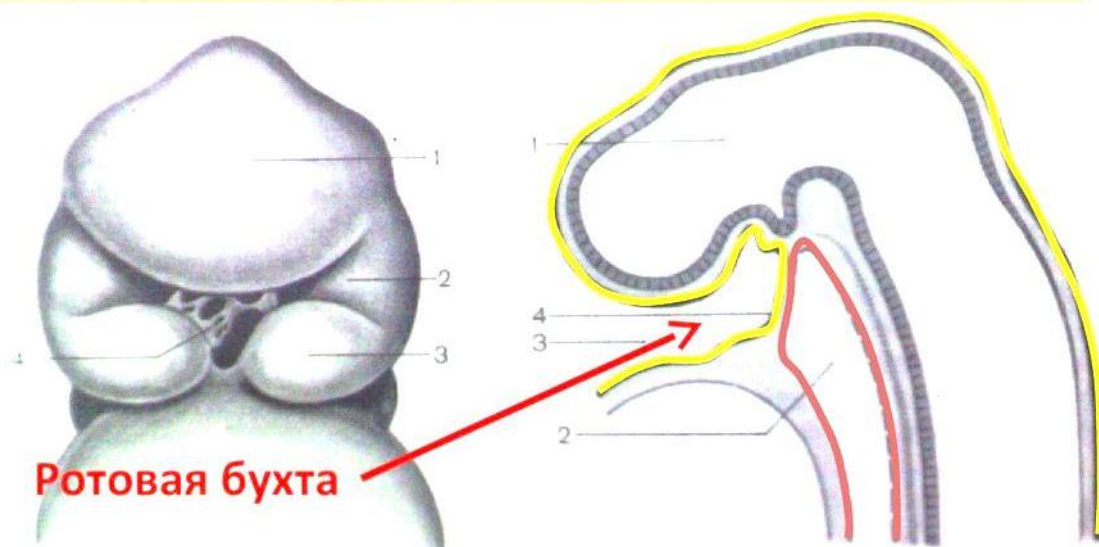
ОНМедУ

2024

ЕМБРІОГЕНЕЗ КИШКОВОЇ ТРУБКИ

- ◎ Епітелій переднього відділу розвивається із ектодерми (ротова бухта - стомодеум);
- ◎ Сполучна тканина слизової оболонки ротової порожнини формується із мезенхіми.

РОЗВИТОК РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ ТА ОБЛИЧЧЯ

ЖАБЕРНІ (ЗЯБРОВІ) ДУГИ

Основне ембріональне джерело розвитку

обличчя –

жаберні дуги.

Первинна глотка формує інвагінації – **жаберні**

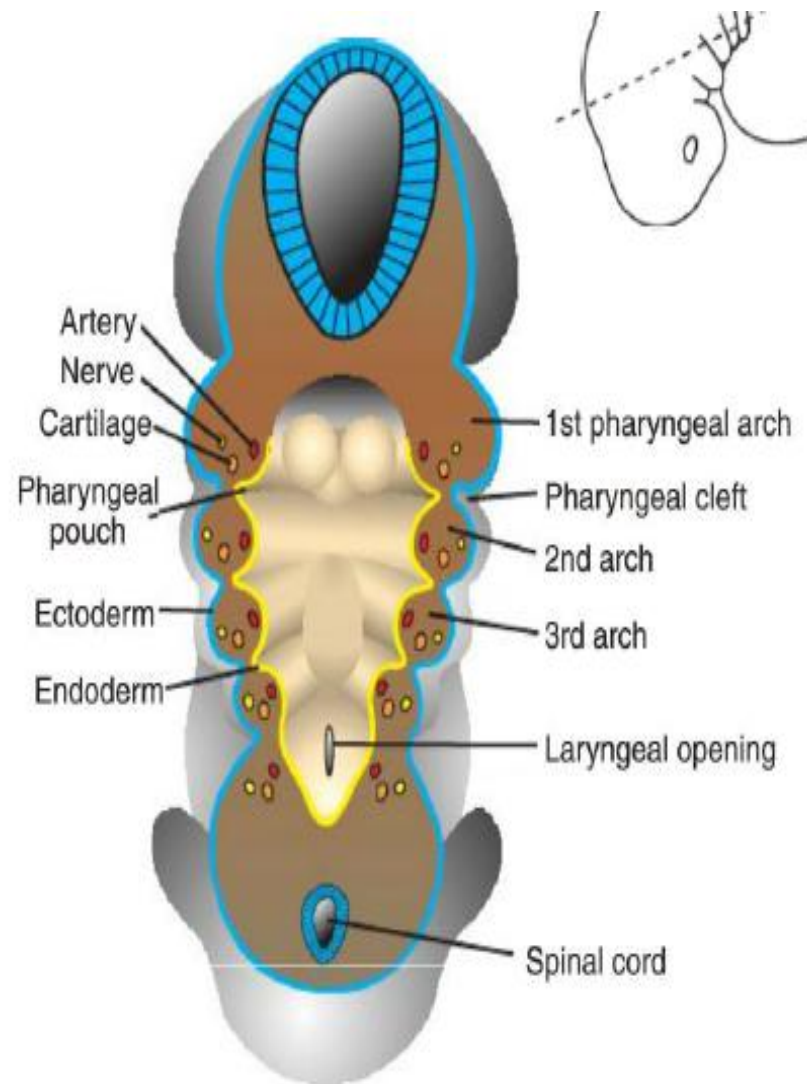
кишені (всередині).

Шкірна ектодерма формує

жаберні щілини (зовні).

Потовщення між ними –

жаберні дуги.

ЖАБЕРНІ (ЗЯБРОВІ) ДУГИ

Перша зяброва дуга розщеплюється і формує 2 відростка:

Максиллярний відросток – верхньощелепний;

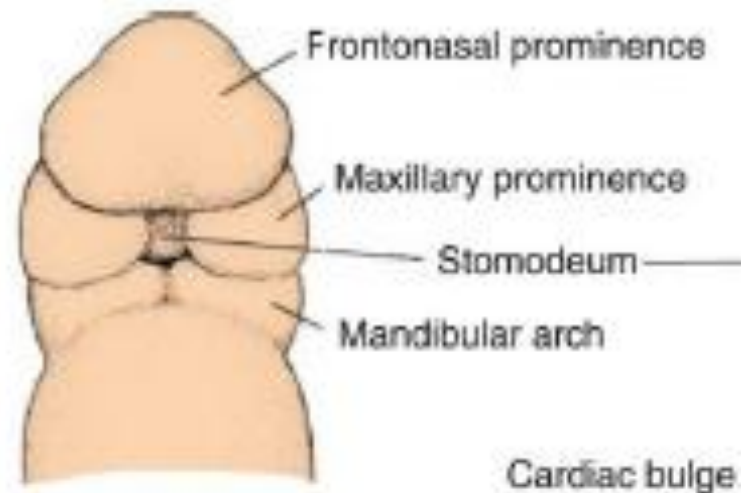
Мандибулярний відросток – нижньощелепний.

Третій відросток – **фронтальний (лобовий)**, що пізніше розділяється на:

Власне лобовий відросток

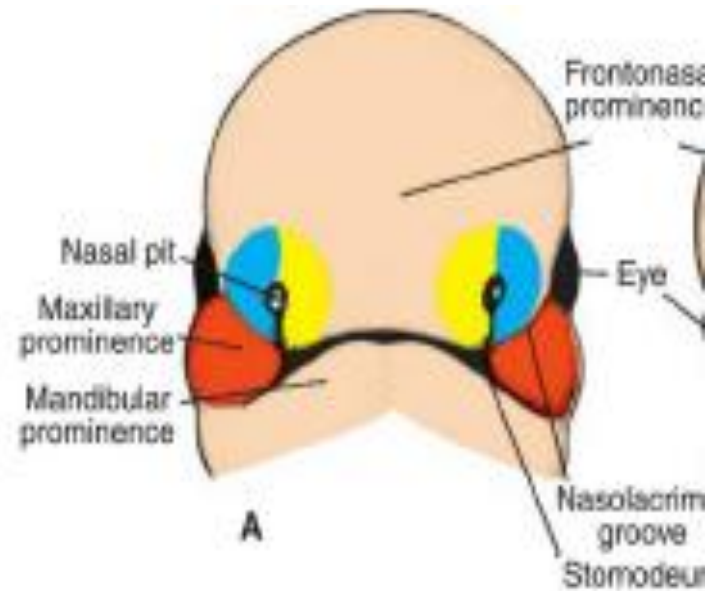
Медіальний носовий відросток

Латеральний носовий відросток

РОЗВИТОК ЩЕЛЕПИ, ПІДБОРІДДЯ ТА ОБЛИЧЧЯ

Два нижньощелепні відростки
ростуть одне до одного
і зливаються в центрі,
формуючи нижню щелепу.

РОЗВИТОК ЩЕЛЕПИ, ПІДБОРІДДЯ ТА ОБЛИЧЧЯ

Ямка на підборідді
або роздвоєння
підборіддя –
результат неповного
злиття
нижньощелепних
Відростків
(варіант норми).

Серединна розщелина
нижньої губи
та нижньої щелепи –
результат неповного злиття
нижньощелепних відростків.

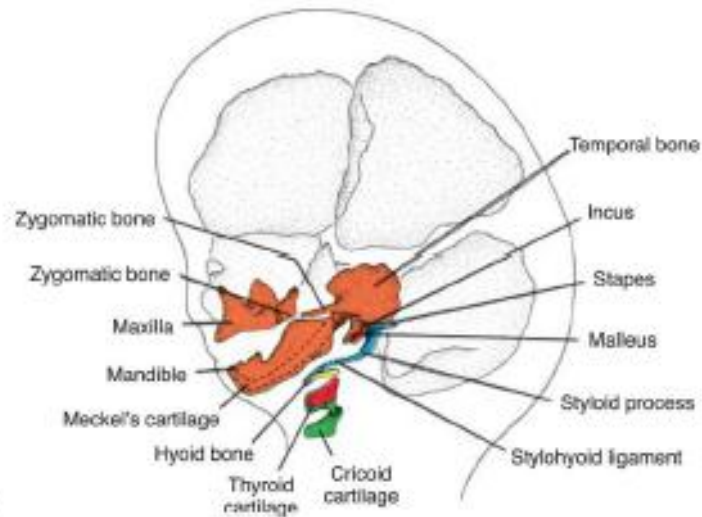
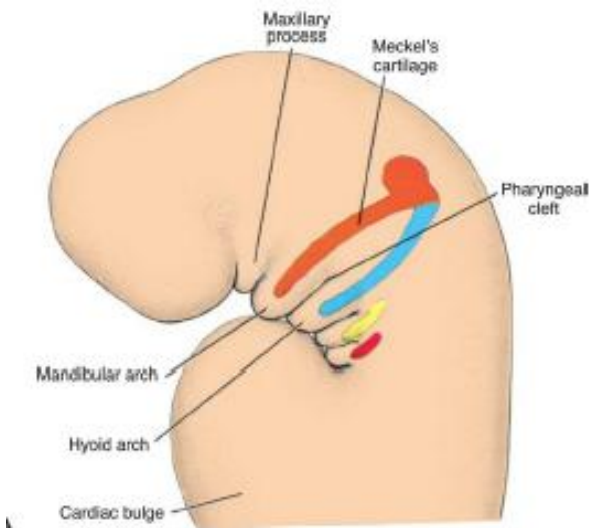
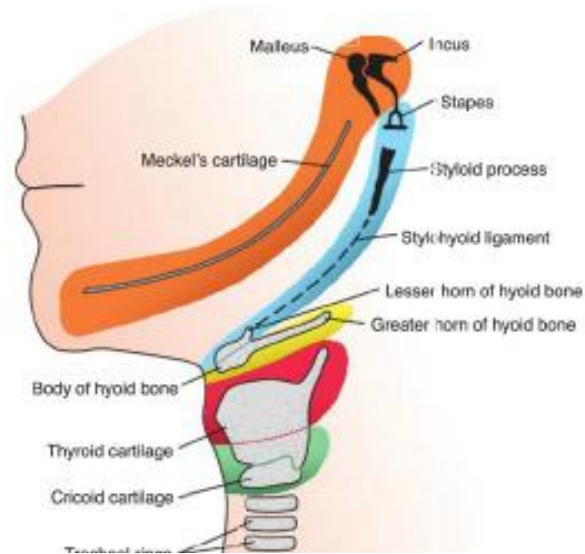

◎ Патологія

РОЗВИТОК ЩЕЛЕПИ, ПІДБОРІДДЯ ТА ОБЛИЧЧЯ

- Всередині формується
- хрящ Меккеля, на
- основі якого
- формується
- нижньощелепна кістка.

РОЗВИТОК ЩЕЛЕПИ, ПІДБОРІДДЯ ТА ОБЛИЧЧЯ

Мікрогенія (нижня мікрогнатія)

- результат недостатнього розвитку нижньощелепного відростка.

РОЗВИТОК ЩЕЛЕПИ, ПІДБОРІДДЯ ТА ОБЛИЧЧЯ

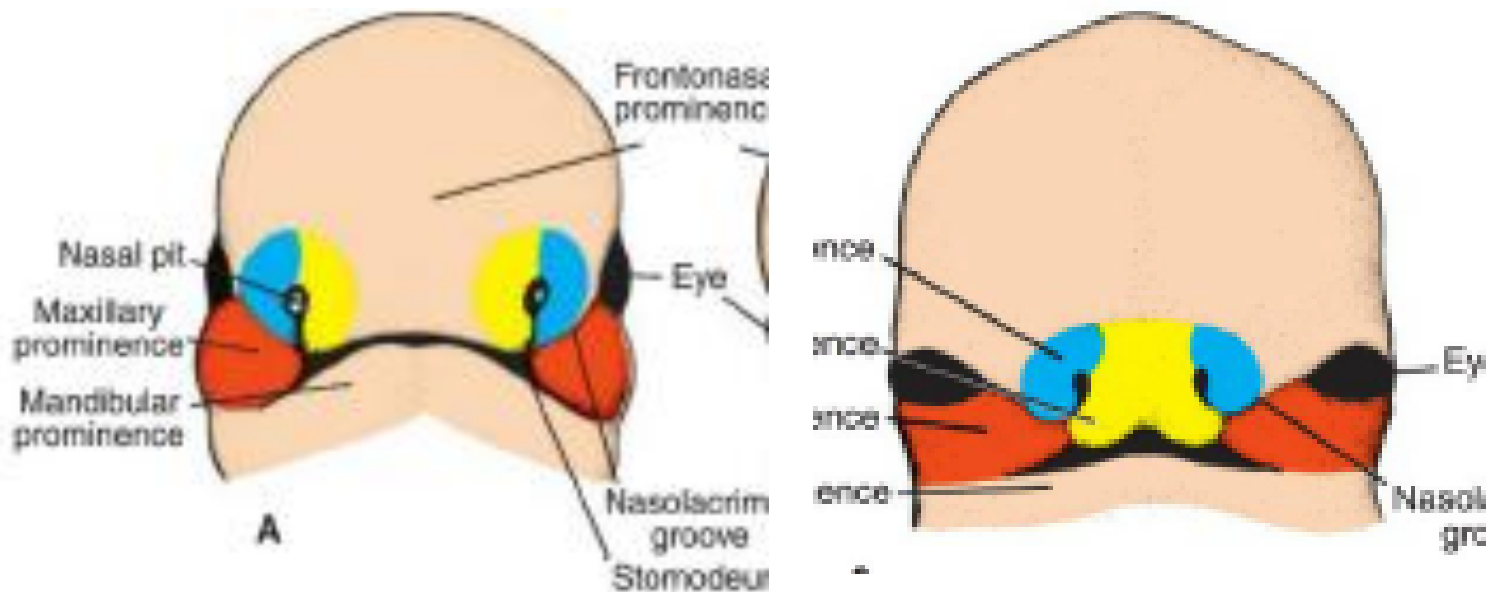
Верхньощелепний відросток разом із медіальним носовим відростком формують верхню щелепу.

Верхня мікрогнатія – недостатній розвиток верхньощелепного відростка

РОЗВИТОК ЩЕЛЕПИ, ГУБИ ТА ОБЛИЧЧЯ

Два медіальні носові відростки зближуються і, зливаючись, формують верхню губу.

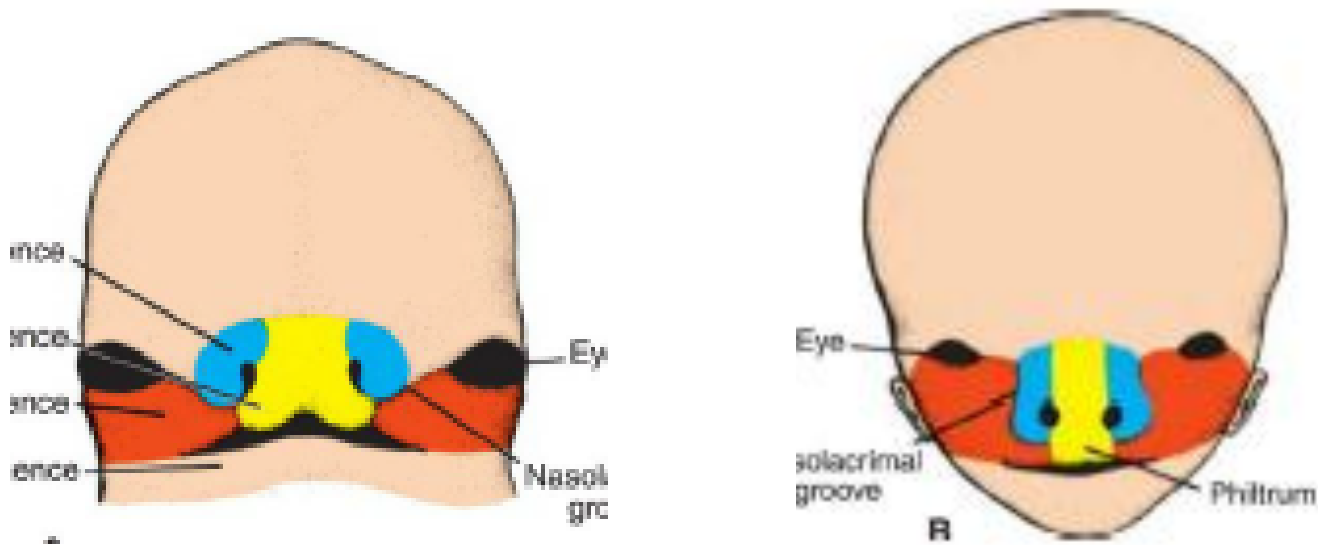

РОЗВИТОК ЩЕЛЕПИ, ГУБИ ТА ОБЛИЧЧЯ

Верхньощелепний відросток зливається із носовими відростками:

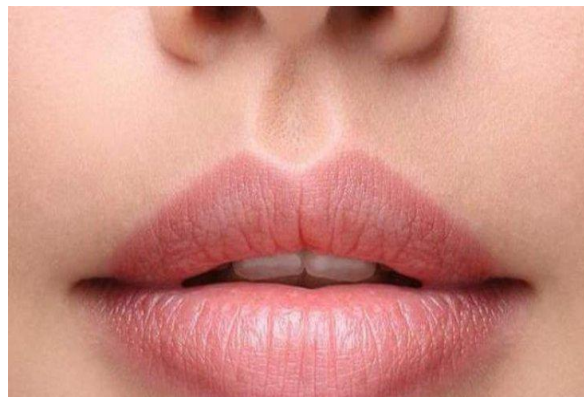
Верхня частина - із латеральним.

Нижня частина - із медіальним.

РОЗВИТОК ЩЕЛЕПИ, ГУБИ ТА ОБЛИЧЧЯ

Місце з'єднання
медіальних носових
відростків - **filtrum**
(норма)

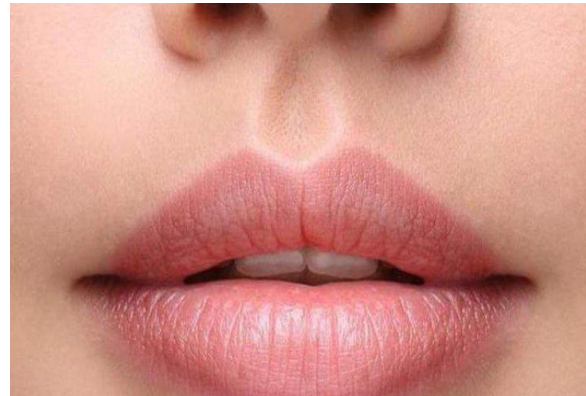

**Вроджена серединна
розщелина верхньої
губи** – результат
неповного злиття
медіальних носових
відростків
патологія

РОЗВИТОК ЩЕЛЕПИ, ГУБИ ТА ОБЛИЧЧЯ

Місце з'єднання
медіальних носових
відростків - filtrum
(норма)

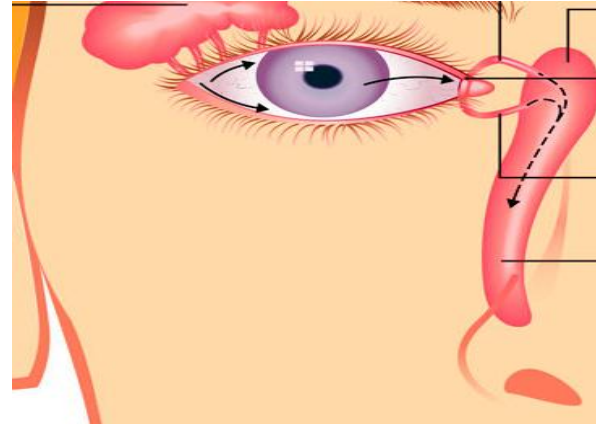

Бічна розщелина верхньої губи
(заяча губа) – порушення злиття
медіального носового
відростка із
верхньощелепним відростком
патологія

РОЗВИТОК ЩЕЛЕПИ, ГУБИ ТА ОБЛИЧЧЯ

При злитті латерального носового відростка із верхньощелепним відростком формується носо-слізна борозна, що, зростаючись, формує носо-слізний канал. (норма)

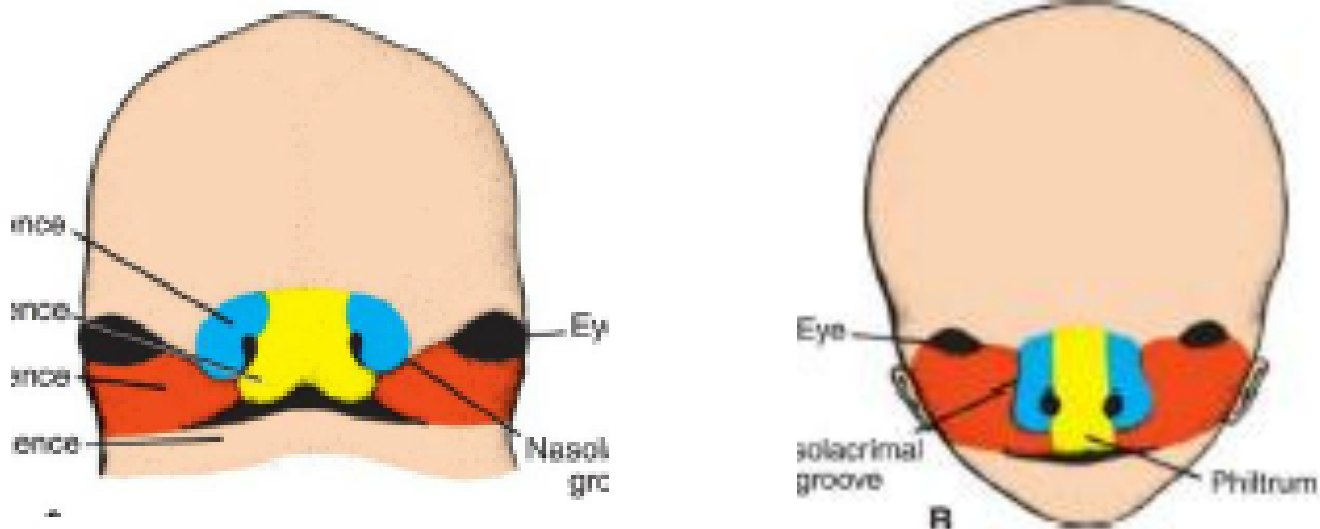
Око-носова щілина
(коса розщелина обличчя)
- порушення злиття
латерального носового
відростка із
верхньощелепним
Відростком. (патологія)

РОЗВИТОК ЩЕЛЕПИ, ГУБИ ТА ОБЛИЧЧЯ

- Верхньощелепний відросток у бічних ділянках зливається із нижньощелепним відростком, формуючи вторинну ротову порожнину.
- Проміжна зона щоки - місце зрощення верхньощелепного та нижньощелепного відростків

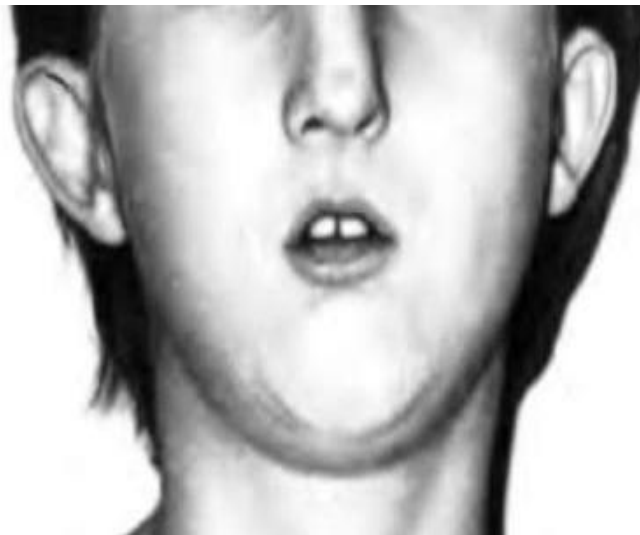

РОЗВИТОК ЩЕЛЕПИ, ГУБИ ТА ОБЛИЧЧЯ

Макростомія та поперечна розщелина обличчя – результат неповного злиття верхньощелепного та нижньощелепного відростків.

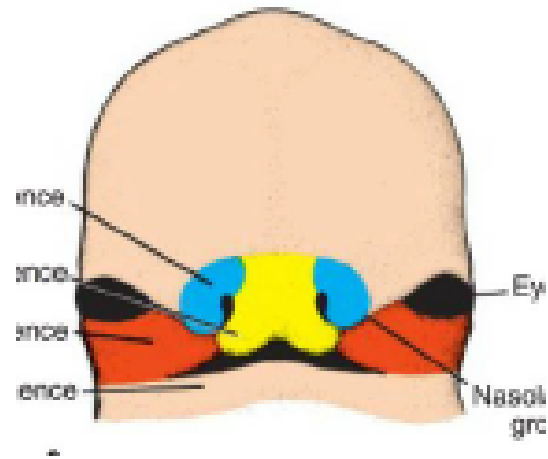
Мікростомія – результат надмірного злиття верхньощелепного та нижньощелепного відростків.

РОЗВИТОК ЩЕЛЕПИ, ГУБИ ТА ОБЛИЧЧЯ

Серединна розщелина обличчя

- наслідок неповного злиття усіх або більшості парних зачатків обличчя

Роздвоєння кінчика носа

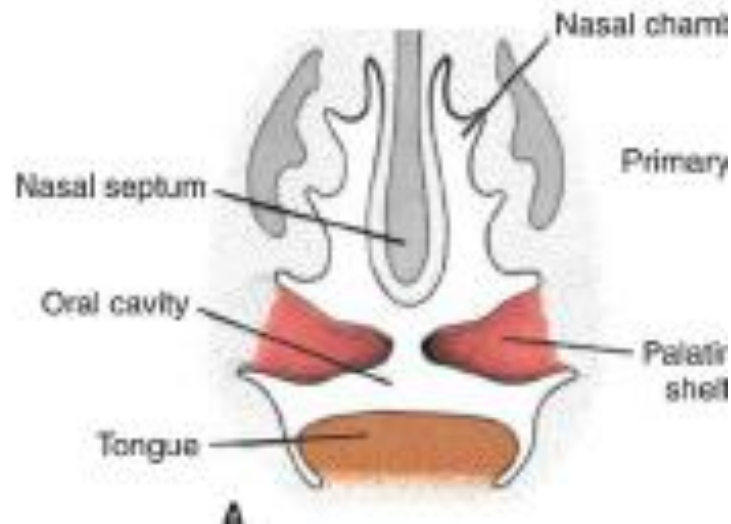
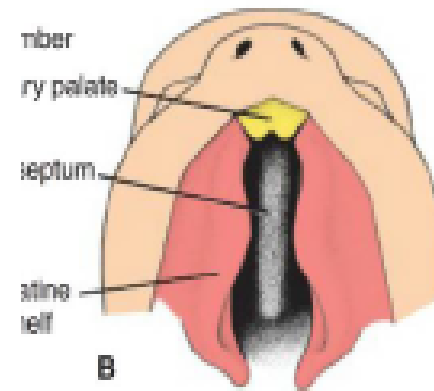
- наслідок неповного злиття медіальних носових відростків, варіант норми.

РОЗВИТОК ПІДНЕБІННЯ

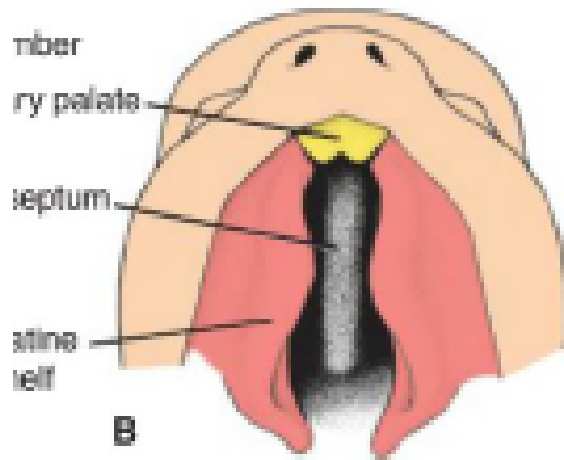
Первинне піднебення формується за рахунок медіального носового відростка

Із верхньощелепного відростка формуються два парні піднебінні відростки, що зливаються посередині і формують піднебіння.

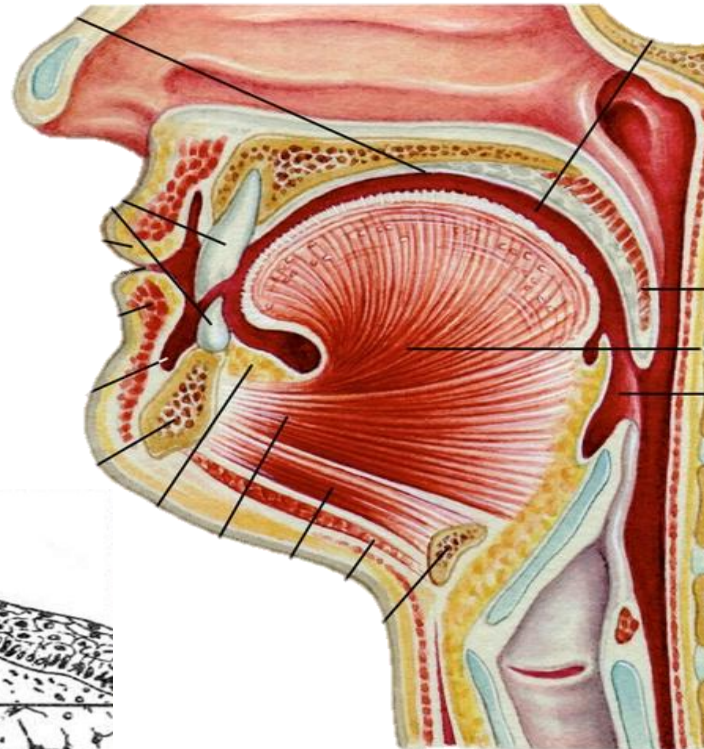
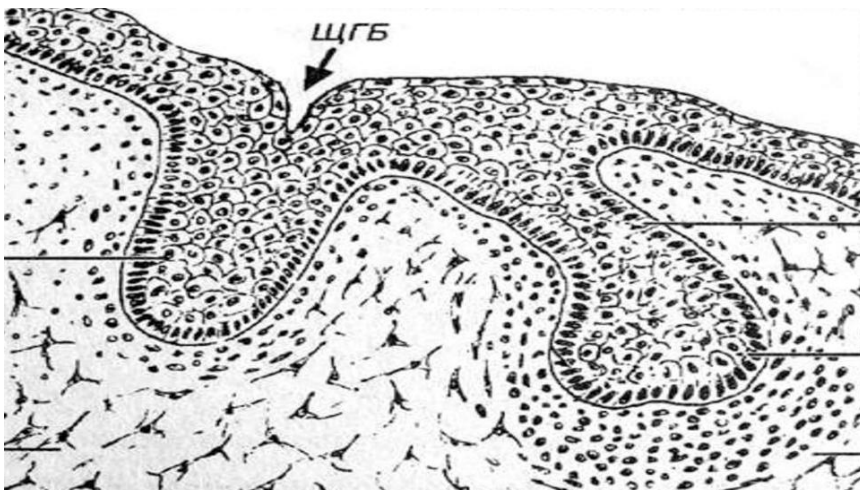
РОЗВИТОК ПІДНЕБІННЯ

- Вовча паща (розщелина піднебіння) - результат порушення злиття піднебінних відростків.

УТВОРЕННЯ ЗУБНИХ ЗАЧАТКІВ

Ектодерма стомодеума
формує два вирости
Передній виріст -
щічно-губна борозна
(пластинка) - утворює
присінок рота
Задній виріст -
зубна пластинка.

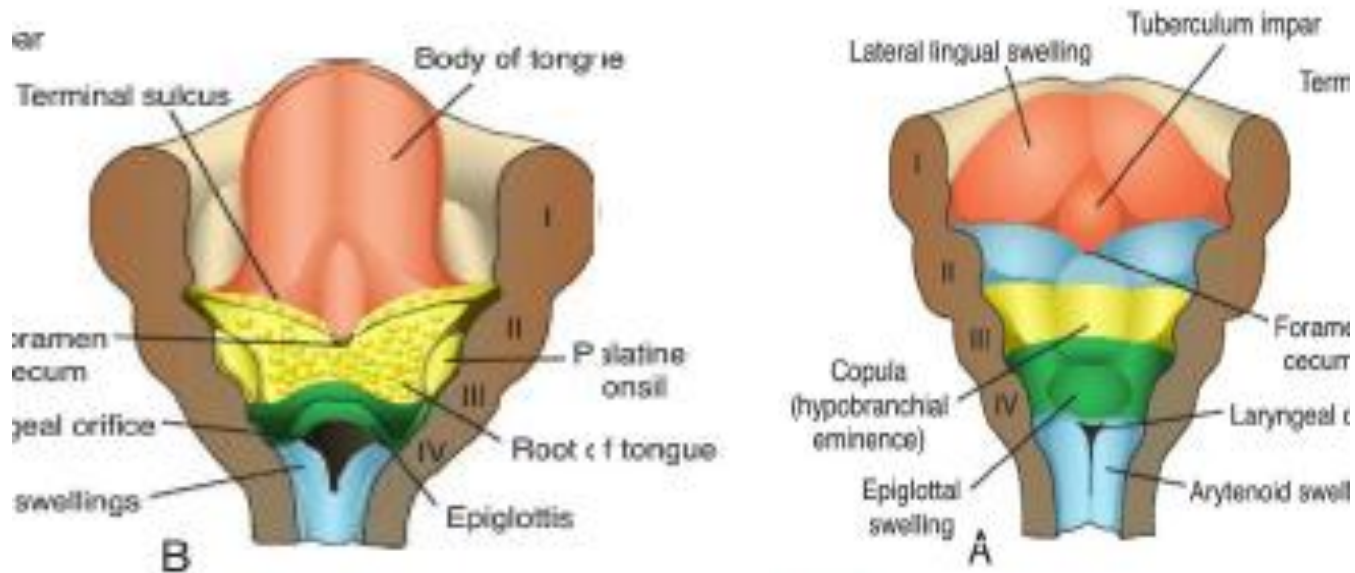

РОЗВИТОК ЯЗИКА

Язик формується із першої жаберної дуги,
де формуються три зачатки:

Непарний язиковий горбок (корінь язика);

Парні бічні язикові горбки (тіло язика).

РОЗВИТОК ЯЗИКА

Роздвоєння язика -
наслідок неповного
злиття парних бічних
зачатків язика.

Мікроглосія - недостатній
розвиток язика.

Мікроглосія часто поєднується
із вкороченням вуздечки язика

◎ Дякую за увагу!